

Estoński CIT 3.0 – ryczałt od dochodów spółek i fundacja rodzinna

Estonian CIT 3.0 – lump sum taxation on the income of companies and family foundation

Jan Sarnowski

LL.M., doradca podatkowy, pracownik naukowo-dydaktyczny Zakładu Podatków Instytutu Finansów Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, ORCID: 0000-0001-5538-0109

Aleksander Łożykowski

Radca prawny, doradca podatkowy, pracownik naukowo-dydaktyczny Zakładu Podatków Instytutu Finansów Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, ORCID: 0000-0002-7349-5302

Streszczenie

W artykule zaprezentowano zmiany ułatwiające stosowanie ryczałtu od dochodów spółek, które wejdą w życie od 2023 r., oraz zasady opodatkowania fundacji rodzinnych. Porównane zostały obciążenia podatkowe w przypadku opodatkowania spółki kapitałowej na klasycznych zasadach, ryczałtem od dochodów spółek oraz w ramach fundacji rodzinnej. Zastosowanie estońskiego modelu opodatkowania dochodów do fundacji rodzinnych autorzy postrzegają jako kolejny znaczny krok w kierunku upowszechniania w Polsce mechanizmu opodatkowania dochodów w momencie wypłaty zysków. W tym kontekście zostały przedstawione postulaty *de lege ferenda* dotyczące rozwoju estońskiego modelu opodatkowania dochodów w Polsce.

Słowa kluczowe: zmiany w polskim systemie podatkowym, Polski Ład, podatek od podzielonych zysków, estoński CIT, ryczałt od dochodów spółek, fundacja rodzinna, podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych.

Abstract

The article presents changes concerning the use of a lump sum taxation on the income of companies, which will come into force from 2023, and the rules of family foundations taxation. The authors compare the tax burdens of a corporation taxed according to the classic rules with a lump sum tax on the income of companies and with the tax burdens of a family foundation and its beneficiaries. The authors perceive the application of the Estonian model of income taxation to family foundations as another significant step towards disseminating the distributed profit taxation in Poland. In this context, *de lege ferenda* postulates regarding the further development of the Estonian model of income taxation in Poland were presented.

Keywords: changes in Polish tax system, Polish Deal, Distributed Profit Tax, Estonian CIT, lump sum taxation on corporate income, family foundation, personal income tax, corporate income tax.

1. WSTĘP

Od dnia 1 stycznia 2021 r. polscy podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych¹ mogą skorzystać z alternatywnego systemu opodatkowania dochodów, który opiera się na idei podatku od podzielonych zysków (ang. *distributed profit tax*).

Źródła tego rozwiązania można upatrywać w koncepcji prof. Jamesa Edwarda Meade'a², brytyjskiego ekonomisty, profesora London School of Economics i University of Cambridge, laureata Nagrody Banku Szwecji im. Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii w 1977 r. Istotę podatku od podzielonych

zysków stanowi powiązanie momentu zapłaty podatku nie z momentem uzyskania przychodu, lecz z momentem dystrybucji zysku na rzecz innych podmiotów. W efekcie środki, które pozostają w przedsiębiorstwie (nie dochodzi do ich przeniesienia przez przedsiębiorcę ze sfery biznesowej do sfery prywatnej), pozostają nieopodatkowane. Podatnik może je wykorzystać np. na inwestycje czy zwiększenie płynności finansowej.

Podatek od podzielonych zysków jest potocznie określany jako „estoński CIT”, ponieważ to Estonia – jako pierwszy

kraj na świecie – w 2000 r. wdrożyła opierający się na tej koncepcji podstawowy model opodatkowania. Oparcie zasad opodatkowania dochodów uzyskiwanych przez osoby prawne na koncepcji podatku od podzielonych zysków przyniosło Estonii pozytywne efekty gospodarcze, w tym prawie dwukrotne przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego i prywatnych inwestycji³. Skłoniło to polskiego ustawodawcę do podjęcia prac nad udostępnieniem polskim podatnikom możliwości opodatkowania dochodów osób prawnych na zasadach wzorowanych na systemie obowiązującym w Estonii.

Pierwszym krokiem w tym kierunku było wprowadzenie do polskiego systemu podatkowego instytucji ryczałtu od dochodów spółek kapitałowych. Jest to tzw. opcja podatkowa, tj. dobrowolny, alternatywny wobec zasad ogólnych model opodatkowania dochodów. Wersja estońskiego CIT, która została zaproponowana polskiemu podatnikom od dnia 1 stycznia 2021 r., była dostępna jedynie dla określonej grupy podatników CIT⁴; zawierała szereg ograniczeń i dodatkowych obowiązków, które nie występują w modelu opodatkowania obowiązującym w Estonii⁵.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. została zlikwidowana znaczna część dotychczasowych ograniczeń oraz wprowadzono ułatwienia zwiększające dostępność i atrakcyjność tej opcji podatkowej⁶. W efekcie tylko w okresie styczeń–sierpień 2022 r. estoński CIT (ryczałt od dochodów spółek) wybrało 6997 przedsiębiorstw, tj. aż szesnastokrotnie więcej niż w analogicznym okresie 2021 r., kiedy zdecydowało się na to 425 podmiotów⁷.

Podatek od podzielonych zysków jest więc najchętniej wybieraną przez przedsiębiorców opcją podatkową, kilkukrotnie bardziej popularną niż znacznie szerzej dostępne, funkcjonujące już od wielu lat, alternatywne wobec niej narzędzia wspierania procesów inwestycyjnych, takie jak ulga badawczo-rozwojowa⁸, ulga IP-Box⁹ czy Polska Strefa Inwestycji¹⁰.

W niniejszym artykule autorzy przedstawiają zmiany legislacyjne, które wejdą w życie w 2023 r., a które stanowią kolejny, istotny krok w kierunku poszerzenia zastosowania w Polsce modelu podatku od dystrybuowanych zysków. Najważniejszą z nich jest przyjęcie estońskiego modelu opodatkowania dla fundacji rodzinnych¹¹. Autorzy omawiają proponowane zasady opodatkowania fundacji rodzinnej, w tym porównują je z innymi formami organizacyjnoprawnymi prowadzenia działalności i dostępnymi formami ich opodatkowania. Prezentują również punktowe zmiany w ryczałcie od dochodów spółek, dokonane ustawą z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw¹², ułatwiające stosowanie ryczałtu w praktyce oraz usuwające pojawiające się wątpliwości. W kontekście zastosowania estońskiego modelu rozliczeń do opodatkowania fundacji rodzinnych autorzy przedstawiają postulat uproszczenia wchodzących w życie regulacji przez zbliżenie do siebie regulacji ryczałtu od dochodów spółek oraz fundacji rodzinnej, a także proponują ścieżkę dalszej transformacji polskiego systemu CIT w kierunku modelu opodatkowania wzorowanego na regulacjach estońskich.

2. ZMIANY W RYCZAŁCIE OD DOCHODÓW SPÓŁEK

Od 2023 r. zmieniają się niektóre przepisy dotyczące ryczałtu od dochodów spółek. Nowelizacja ta nie ma kluczowe-

go charakteru dla stosowania regulacji, lecz w istotny sposób wpływa na uproszczenie stosowania estońskiego CIT oraz prowadzi do minimalizacji ryzyka związanego z wyborem nowej formy opodatkowania dochodów spółek.

2.1. Wykorzystywanie samochodów osobowych

Szeroką i dość kazuistyczną interwencją ustawodawcy cieszy się w ostatnich latach temat wykorzystywania samochodów osobowych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Zarówno w podatku dochodowym, jak i w podatku od towarów i usług znaczenie ma to, w jakiej części samochód osobowy jest wykorzystywany do celów biznesowych, a w jakiej – do celów prywatnych. W podatku dochodowym wykorzystanie samochodu do celów prywatnych wpływa na możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów wydatków związanych z jego nabyciem i eksploatacją¹³. Z kolei w podatku od towarów i usług wykorzystanie samochodu do celów innych niż działalność opodatkowana VAT skutkuje brakiem możliwości uwzględnienia podatku naliczonego od wydatkowanych kwot na zakup czy użytkowanie samochodu¹⁴. Aby uprościć stosowanie przepisów oraz uniknąć trudnej i budzącej spory proporcji wykorzystywania auta do celów związanych i niezwiązanych z działalnością gospodarczą, ustawodawca przyjmuje pewne arbitralne limity zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów wydatków związanych z nabyciem i użytkowaniem samochodu, a także odliczenia VAT.

Podobną regulację przewidują przepisy o ryczałcie od dochodów spółek. Odpowiednikiem ograniczenia w zaliczeniu do kosztów uzyskania przychodów wydatków związanych z nabyciem i eksploatacją samochodów osobowych jest, w przypadku ryczałtu od dochodów spółek, koncepcja opodatkowanych wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą, względnie ukrytych zysków, jeśli podmiotem korzystającym z samochodu jest wspólnik lub osoba powiązana ze spółką lub wspólnikiem. W celu uproszczenia stosowania przepisów od początku funkcjonowania ryczałtu od dochodów spółek przewidziano, że 50% wydatków na samochody osobowe stanowi kwotę ukrytych zysków¹⁵. Podobnego przepisu nie przewidziano natomiast dla kategorii wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą. W efekcie brak było podstaw do stosowania takiej właśnie proporcji w tym zakresie – to podatnik musiał samodzielnie określić, w jakiej części wydatki na samochód nie są związane z działalnością gospodarczą, czyli w szczególności, w jakiej części są wykorzystywane dla celów prywatnych osób korzystających z auta¹⁶.

Jedną ze zmian w zakresie ryczałtu jest zastosowanie współczynnika 50% także do kategorii wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą¹⁷. Zmiana ta może być niekorzystna dla części podatników, którzy potrafią wykazać rzeczywisty stopień wykorzystania samochodu do działalności gospodarczej. Nie ulega jednak wątpliwości, że jest to zmiana upraszczająca stosowanie przepisu oraz eliminująca potencjalne spory w tym zakresie, w szczególności biorąc pod uwagę powszechność zjawiska. Jednocześnie trudno znaleźć uzasadnienie dla przyjęcia założenia, że dla podatników klasycznego podatku dochodowego tego typu ograniczenie dotyczy tylko 25% kosztów¹⁸, a w przypadku ryczałtu – 50%. Efektem przyjętego rozwiązania jest nieuzasadnione

(dyskryminacyjne) rozróżnienie sytuacji podatników znajdujących się w analogicznej sytuacji, które powinno zostać pilnie usunięte drogą legislacyjną.

2.2. Termin wyboru ryczałtu od dochodów spółek

Ryczałt od dochodów spółek można zacząć stosować od kolejnego roku podatkowego lub zdecydować się na zmianę w trakcie trwającego roku podatkowego¹⁹. Podatnik musi zgłosić wybór rozliczenia na zasadach podatku od dystrybuowanych zysków w terminie do końca pierwszego miesiąca pierwszego roku podatkowego, w którym ma być opodatkowany ryczałtem. Zmiana wprowadzona ustawą z dnia 7 października 2022 r. doprecyzowała, że ten sam termin zgłoszenia wyboru ryczałtu dotyczy podatników rozpoczynających opodatkowanie ryczałtem od kolejnego roku, jak i tych, którzy przerywają obecny rok podatkowy i zaczynają opodatkowanie ryczałtem bez oczekiwania na zakończenie obecnego roku podatkowego. Zmiana redakcji przepisu ogranicza ryzyko niespełnienia warunków formalnych przez podatnika wybierającego ryczałt, co otwiera podatnikom bezpieczną ścieżkę do rozpoczęcia rozliczania podatku na zasadach estońskich w najdogodniejszym dla nich momencie.

2.3. Wygaśnięcie zobowiązania podatkowego z tytułu korekty wstępnej oraz termin zapłaty podatku od dochodu z przekształcenia

Zmianą doprecyzowującą przepisy o ryczałcie od dochodów spółek jest także wskazanie wprost w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r., że do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego z tytułu korekty wstępnej dochodzi także wtedy, gdy podatnik po upływie 4 lat opodatkowania ryczałtem rezygnuje z tej formy opodatkowania²⁰. Dotychczasowe przepisy mogły powodować wątpliwość, czy dla wygaśnięcia zobowiązania podatkowego wystarczające jest opodatkowanie przez równe 4 lata.

Podobnie wątpliwości interpretacyjne usuwa wskazanie wprost w przywołanej ustawie, że podatek od dochodu z przekształcenia jest płatny do końca trzeciego miesiąca opodatkowania ryczałtem²¹. Choć intencje ustawodawcy wydawały się jasne, zmiana ta – podobnie jak dotycząca zawiadomienia o wyborze rozliczenia na zasadach estońskich – ogranicza ryzyko związane ze stosowaniem ww. przepisów.

2.4. Termin na podjęcie decyzji o podziale zysku

Zgodnie z obowiązującym dotychczas art. 28n ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. podział lub pokrycie wyniku finansowego netto podatnika powinno zostać dokonane do końca 6. miesiąca następującego po ostatnim dniu roku podatkowego, za który jest sporządzone sprawozdanie finansowe. Jeśli tak się nie stało i uchwała o podziale lub pokryciu wyniku finansowego netto zostałaby podjęta w terminie późniejszym, przywołana ustawa nakazywała przyjęć fikcję prawną, że uchwała ta została podjęta ostatniego dnia tego 6. miesiąca. To z kolei wiązało się z koniecznością zapłaty podatku do 20. dnia 7. miesiąca. W ten mechanizm zostało więc wbudowane zasadniczo opóźnienie podatnika w zapłacie podatku, w przypadku gdy podział lub pokrycie wyniku finansowego netto podatnika następowało w terminie późniejszym. Celem tak skonstruowanego przepisu było przeciw-

działanie odraczaniu momentu powstania zobowiązania podatkowego w sytuacji, gdy podatnik planował wypłatę zysku.

Ostatecznie zrezygnowano jednak z takiego sposobu dyscyplinowania podatników. Wspomniany przepis art. 28n ust. 2 został usunięty z ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. Termin na zapłatę podatku został przedłużony do końca 3. miesiąca roku podatkowego następującego po roku, w którym dokonano podziału lub pokrycia wyniku finansowego netto, wypłacono zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy lub rozdysponowano dochodem z tytułu zysku netto po zakończeniu opodatkowania ryczałtem.

2.5. Warunek zatrudnienia

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 7 października 2022 r. dotyczą także jednego z warunków uprawniających do wyboru i umożliwiających kontynuowanie rozliczenia na zasadzie ryczałtu od dochodów spółek – warunku posiadania określonego minimalnego kapitału ludzkiego²². Omawiana nowelizacja przesądza, że spełnienie warunku zatrudnienia nie będzie uzależnione od indywidualnej sytuacji zatrudnianego pracownika (zleceniobiorcy), gdyż badana będzie jedynie funkcja podatnika CIT jako płatnika podatków lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, a nie faktyczny pobór podatku lub składki, co mogło sugerować dotychczasowe brzmienie przepisów.

3. OGRANICZENIA W ROZWOJU ESTOŃSKIEGO CIT W POLSCE I PERSPEKTYWA ZMIAN

Funkcjonowanie ryczałtu od dochodów spółek w formule przewidzianej przepisami, które wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2023 r., wraz z sukcesywnym rozwojem dotyczącego go dorobku interpretacyjno-orzeczniczego zwiększa bezpieczeństwo podatników korzystających z tego rozwiązania. Wraz z rosnącą liczbą podmiotów gospodarczych rozliczających się na sposób estoński, zwiększać się będzie zainteresowanie jego zastosowaniem po stronie podmiotów, które nie spełniają warunków korzystania z tej formy opodatkowania, pozostają z niej efektywnie wykluczone, a przy tym konkurują w warunkach rynkowych z podmiotami opodatkowanymi dochody dopiero w momencie ich dystrybucji i uzyskującymi w ten sposób istotne przewagi konkurencyjne.

Aby ograniczyć negatywne skutki gospodarcze takiego zróżnicowania, oczekiwane jest kontynuowanie procesu poszerzania grona podatników, którzy mogą się rozliczać na zasadach podatku od podzielonych zysków. O ile w 2022 r. ustawodawca realizował ten postulat jedynie przez zmianę przepisów regulujących zasady stosowania ryczałtu od dochodów spółek, tj. zniósł m.in. część warunków korzystania z tego rozwiązania, o tyle w 2023 r. ograniczone zastosowanie ryczałtu będzie dodatkowo kompensowane udostępnieniem podatnikom kolejnej, odrębnej od ryczałtu instytucji opartej na koncepcji podatku od dystrybuowanych zysków – fundacji rodzinnej. W efekcie kolejny etap trwającego od 2021 r. procesu stopniowego wdrażania w Polsce estońskiego CIT, jako dostępnej dla wszystkich podatników CIT opcji opodatkowania, będzie realizowany przy zastosowaniu dwóch mających się uzupełniać narzędzi – ryczałtu od dochodów spółek oraz nowej instytucji fundacji rodzinnej.

Jednym z kluczowych warunków uprawniających do stosowania ryczałtu od dochodów spółek jest posiadanie przez podmiot prostej struktury korporacyjnej²³. Oznacza to, że spółka nie może posiadać udziałów (akcji) w kapitale innej spółki, tytułów uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym lub w instytucji wspólnego inwestowania, ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną oraz innych praw majątkowych związanych z prawem do otrzymania świadczenia jako założyciel (fundator) lub beneficjent fundacji, trustu lub innego podmiotu albo stosunku prawnego o charakterze powierniczym. Udziałowcami (akcjonariuszami lub wspólnikami) podatnika rozliczającego się na zasadach estońskich mogą być wyłącznie osoby fizyczne nieposiadające praw majątkowych związanych z prawem do otrzymania świadczenia jako założyciele (fundatorzy) lub beneficjenci fundacji, trustu lub innego podmiotu albo stosunku prawnego o charakterze powierniczym.

W ten sposób wyłączone z możliwości skorzystania z ryczałtu od dochodów spółek są przede wszystkim grupy kapitałowe. W interpretacjach podatkowych dopuszczone zostało jedynie, aby spółka opodatkowana ryczałtem posiadała udziały w spółce cywilnej, biorąc pod uwagę, że nie jest to spółka prawa handlowego, a jedynie umowa zawarta na podstawie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny²⁴. Spółka może wybrać rozliczenie na zasadach estońskich także wtedy, gdy osoba fizyczna posiadająca udziały w spółce będzie co prawda fundatorem fundacji, ale nie będzie uprawniona do jakichkolwiek świadczeń z tej fundacji jako jej fundator czy beneficjent²⁵. Jeśli jednak udziałowiec spółki będzie posiadał prawo do świadczeń z fundacji jako fundator lub beneficjent, nie będzie mógł zastosować ryczałtu od dochodów spółek i odwrotnie – chęć kontynuowania opodatkowania spółki na zasadach ryczałtu znacznie ogranicza wykorzystanie fundacji. Nie ma natomiast przeszkód, aby osoba fizyczna będąca udziałowcem spółki rozliczającej się na zasadach ryczałtu od dochodów spółek posiadała udziały w innych spółkach, niezależnie od tego, czy są one opodatkowane na zasadach klasycznych, czy na zasadach podatku od dystrybuowanych zysków.

Kolejnym istotnym ograniczeniem w wyborze ryczałtu od dochodów spółek jest konieczność posiadania przez spółkę statusu spółki operacyjnej²⁶. Oznacza to, że mniej niż 50% przychodów z działalności osiągniętych w poprzednim roku podatkowym, liczonych z uwzględnieniem kwoty należnego podatku od towarów i usług, może pochodzić z wierzytelności, z odsetek i pożytków od wszelkiego rodzaju pożyczek, z części odsetkowej raty leasingowej, z poręczeń i gwarancji, z praw autorskich lub praw własności przemysłowej, w tym z tytułu zbycia tych praw, ze zbycia i realizacji praw z instrumentów finansowych, z transakcji z podmiotami powiązаныmi w rozumieniu przepisów o cenach transferowych – w przypadku gdy w związku z tymi transakcjami nie jest wytwarzana wartość dodana pod względem ekonomicznym lub wartość ta jest znikoma. W pewnym stopniu operacyjność spółki jest też determinowana przez obowiązek posiadania odpowiedniego poziomu zatrudnienia w spółce. Docelowo wymagane jest, by co najmniej 3 osoby były w spółce zatrudnione na podstawie umowy o pracę albo na podstawie umów cywilnoprawnych spełniających określone warunki.

Wymienione warunki korzystania z ryczałtu od dochodów spółek są wskazywane jako najbardziej ograniczające wybór tej formy opodatkowania przez podatników²⁷. Chociaż wydaje się, że praktyka interpretacyjna co do warunków korzystania z estońskiego CIT działa inkluzywnie, bo szeroko interpretuje się na korzyść podatników warunki ograniczające²⁸, nie ulega wątpliwości, że oczekiwane jest kontynuowanie procesu usuwania barier uniemożliwiających zainteresowanym przedsiębiorcom wybór rozliczenia na zasadach podatku od podzielonych zysków. Dotyczy to w szczególności warunku prostej struktury korporacyjnej, wyłączenia spółek osiągających głównie dochody pasywne czy niezatrudniających pracowników.

Eliminacja barier dostępu do ryczałtu może następować etapami. W pierwszej kolejności odejście od wymogu prostej struktury korporacyjnej mogłoby nastąpić przez stworzenie możliwości zawiązywania podatkowych grup kapitałowych przez spółki opodatkowane ryczałtem od dochodów spółek. Dystrybuowany zysk pomiędzy spółkami należącymi do estońskiej podatkowej grupy kapitałowej byłby indyferentny podatkowo – dopiero ostateczna wypłata zysków wspólnikom lub wypłata świadczeń poza taką grupę wiązałyby się z konsekwencjami podatkowymi. Rozwiązanie to umożliwiłoby tworzenie, przynajmniej w ramach ryczałtu od dochodów spółek, potrzebnych biznesowo, bardziej złożonych struktur korporacyjnych, w tym spółek celowych.

Kolejny etap obejmowałby już zniesienie ograniczeń dotyczących płaskiej struktury kapitałowej w ogóle, tj. dopuszczalne byłoby posiadanie przez spółki opodatkowane ryczałtem udziałów, akcji czy ogółu praw i obowiązków w innych podmiotach, czy to opodatkowanych na zasadach ryczałtu, czy nie.

Oczekiwany przez przedsiębiorców kierunek zmian jest rozszerzenie możliwości posiadania udziałów w spółkach opodatkowanych ryczałtem na podmioty inne niż osoby fizyczne. Takie otwarcie ryczałtu na złożone struktury korporacyjne wymusiłoby także rezygnację z warunku niezyskiwania w przeważającej mierze przychodów o charakterze pasywnym.

Możliwość zaangażowania kapitałowego przez spółki opodatkowane na zasadach ryczałtu w inne podmioty oraz rezygnacja z warunku wyłączności posiadania udziałów w spółce opodatkowanej ryczałtem przez osoby fizyczne oznaczałaby także otwarcie ryczałtu w większym stopniu na struktury międzynarodowe. Spółki wybierające rozliczenie na zasadach estońskich mogłyby bowiem posiadać udziały również w zagranicznych spółkach, a zagraniczne osoby prawne mogłyby posiadać udziały w polskiej spółce opodatkowanej ryczałtem od dochodów spółek. Wiązałoby się to z koniecznością zagwarantowania unikania podwójnego opodatkowania w sensie ekonomicznym zysków wypłacanych w ramach grupy kapitałowej.

Zniesienie warunku zatrudnienia określonej liczby osób przez spółkę opodatkowaną ryczałtem udostępniłoby rozliczenie na korzystnych zasadach samozatrudnionym i freelancerom, w tym działającym w obszarze IT. W efekcie prowadzenie działalności w formie nieopodatkowywanej na bieżąco oraz nieoskładkowanej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub prostej spółki akcyjnej byłoby dla nich

znakomitą alternatywą dla jednoosobowej działalności gospodarczej.

Szczególnym sposobem pośredniego rozszerzenia katalogu beneficjentów podatku od dystrybucji zysków (estońskiego CIT) jest – obok dalszego poszerzenia dostępnosci ryczałtu od dochodów spółek – objęcie charakterystycznymi dla niego mechanizmami nowo wdrażanych instytucji prawa podatkowego. Tego typu maksymalnie otwarta i korzystna formuła opodatkowania została przewidziana dla fundacji rodzinnej, co uzupełnia system podatkowy o możliwość rozliczenia na sposób estoński szczególnej kategorii podmiotów osiągających zyski pasywne, mogących stać na szczycie wielopoziomowej struktury holdingowej o elastycznie kształtowanej strukturze właścicielskiej.

4. FUNDACJA RODZINNA JAKO ESTOŃSKI CIT 3.0

Fundacja rodzinna to wehikuł prawny stworzony w celu gromadzenia majątku, zarządzania nim oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów²⁹. O ile w intencji ustawodawcy jest to narzędzie służące w znacznej mierze do planowania sukcesji międzypokoleniowej, o tyle przyjęte przez niego rozwiązanie kształtuje je także jako wehikuł prawny mogący efektywnie służyć do optymalizacji opodatkowania.

Podkreślenia wymaga, że sama nazwa nowej instytucji odnosi się jedynie do części kręgu podmiotów, dla których ta instytucja jest przeznaczona. Fundatorzy czy beneficjenci nie muszą bowiem pozostawać wobec siebie w kręgu rodzinnym. Mogą to być także osoby niespokrewnione, które łączy inna relacja, np. biznesowa czy uczuciowa. „Rodzinnosc” fundacji wyraża się w zasadach opodatkowania świadczeń otrzymywanych przez beneficjentów, ponieważ tylko osoby spokrewnione, podobnie jak w przypadku katalogu określonego w ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn³⁰, będą korzystały z preferencyjnego traktowania.

Kwestię decydującą dla przyszłego zainteresowania podatników nową instytucją stanowi dozwolony zakres działania fundacji rodzinnej. Fundacja rodzinna może wykonywać działalność gospodarczą jedynie w zakresie:

- 1) zbywania mienia, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia;
- 2) najmu, dzierżawy lub udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie;
- 3) przystępowania do spółek handlowych, funduszy inwestycyjnych, spółdzielni oraz podmiotów o podobnym charakterze, mających siedzibę w kraju lub zagranicą, a także uczestnictwa w tych spółkach, funduszach, spółdzielniach oraz podmiotach;
- 4) nabywania i zbywania papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze;
- 5) udzielania pożyczek:
 - a) spółkom kapitałowym, w których fundacja rodzinna posiada udziały lub akcje,
 - b) spółkom osobowym, w których fundacja rodzinna uczestniczy jako wspólnik,
 - c) beneficjentom;
- 6) obrotu zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do fundacji rodzinnej w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej;

7) prowadzenia przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego.

Beneficjentem fundacji rodzinnej może być dowolna osoba fizyczna, sam fundator, względnie organizacja pożytku publicznego.

4.1. Fundacja rodzinna a ryczałt od dochodów spółek

Opodatkowanie fundacji rodzinnej to kwestia, która rodziła na przestrzeni długotrwałego procesu legislacyjnego liczne spory i kontrowersje. Przedstawiona w projekcie ustawy koncepcja opodatkowania fundacji rodzinnych znacznie różni się od wersji prezentowanej na wcześniejszym etapie procesu legislacyjnego. Model opodatkowania polskich fundacji rodzinnych odbiega również od mechanizmów opodatkowania tego typu instytucji w innych krajach.

Do opodatkowania fundacji rodzinnych zastosowano mechanizm oparty na podatku od zysków dystrybuowanych, który funkcjonuje w Polsce od 2021 r., a także w Estonii, Gruzji i na Łotwie. Zasadniczo do czasu wypłaty zysków, w sposób bezpośredni lub pośredni, dochody fundacji nie zostaną opodatkowane. Dopiero ich wypłata będzie się wiązała z koniecznością zapłaty podatku dochodowego od osób prawnych. Beneficjenci należący do osób najbliższych fundatorowi będą ponadto zwolnieni z podatku dochodowego od otrzymanych świadczeń, co powoduje, że opodatkowanie wystąpi jedynie na poziomie fundacji rodzinnej. W przypadku osób spoza kręgu najbliższej rodziny opodatkowanie dochodu wystąpi także na poziomie beneficjentów fundacji rodzinnej.

Model opodatkowania fundacji rodzinnych łączy więc zalety estońskiego CIT z ideą nieopodatkowanej sukcesji majątku w gronie najbliższych osób. W efekcie wybrany model opodatkowania fundacji rodzinnej stanowi trzeci etap wdrażania estońskiego CIT w Polsce, otwierający rozliczenie na zasadach podatku od dystrybuowanych zysków dla podmiotów niemogących korzystać z zasad estońskich w ramach ryczałtu od dochodów spółek.

Fundacja rodzinna, ze względu na swój szczególny charakter, nie jest mechanizmem, który będzie wykorzystywany powszechnie. Nie zmienia to jednak faktu, że jest to pierwszy przypadek, gdy polski ustawodawca zezwolił, aby osoba prawna typu holdingowego mogła się rozliczać w modelu estońskim. Decyzja ustawodawcy jest więc kolejnym, stanowczym krokiem na ścieżce do celu, którym jest udostępnienie wszystkim polskim podatnikom CIT możliwości opodatkowania dochodów na zasadach podatku od dystrybuowanych zysków.

Spółka opodatkowana ryczałtem od dochodów spółek kapitałowych nie może posiadać udziałów w spółkach prawa handlowego. W przeciwieństwie więc do fundacji prywatnej spółka opodatkowana ryczałtem od dochodów spółek nie może pełnić funkcji holdingowej. Ograniczenie to było uzasadniane skierowaniem estońskiego CIT do mniejszych przedsiębiorców o prostej strukturze właścicielskiej. Takie rozwiązanie ograniczało także wiele problemów związanych z funkcjonowaniem estońskiego CIT w Polsce jako opcji podatkowej. Spółka na ryczałcie nie może posiadać również udziałów w zagranicznej spółce ani zagraniczna spółka w polskiej spółce, która wybrała ryczałt. Ograniczenie estoń-

skiego CIT do prostych krajowych struktur korporacyjnych zmniejszyła więc możliwości przerzucania zysków za granicę.

Zastosowanie modelu estońskiego do fundacji rodzinnych przy braku jakichkolwiek warunków dotyczących struktury takiej fundacji oraz zabezpieczeń dotyczących pośrednich wypłat świadczeń przez fundację przełamuje dotychczasowe ograniczenia w stosowaniu tego modelu w Polsce. Fundacja rodzinna będzie mogła posiadać udziały w zagranicznych spółkach kapitałowych i osobowych oraz funduszach inwestycyjnych, pożyczać takim spółkom środki, wynajmować mienie czy obracać papierami wartościowymi i pochodnymi instrumentami finansowymi. Pożyczki mogą być także udzielane beneficjentom. Nie ma przy tym żadnych celowanych ograniczeń dotyczących ukrytej wypłaty zysków. Zapewnia to możliwość wykorzystania fundacji prywatnej do obniżania obciążeń podatkowych przez przerzucanie zysków ze spółek krajowych i zagranicznych do nieopodatkowanej fundacji rodzinnej, a następnie zapłatę podatku dopiero przy wypłacie świadczeń na rzecz beneficjentów, względnie dalsze przerzucenie tych zysków do podmiotów zagranicznych w celu wypłaty zysków beneficjentom z mniejszym ciężarem podatkowym. Względnie zamiast wypłaty opodatkowanych świadczeń nie została chociażby wyłączona możliwość udzielenia beneficjentowi pożyczki, która de facto nie będzie zwracana fundacji rodzinnej.

Równocześnie należy zwrócić uwagę, w kontekście wcześniej przywołanych warunków ograniczających skorzystanie z ryczałtu od dochodów spółek, że dozwolona działalność fundacji rodzinnej będzie miała charakter zasadniczo nieoperacyjny, holdingowy, nastawiony na przychody pasywne. Zastosowanie estońskiego modelu opodatkowania do tego typu instytucji podważa więc systemowo zasadność utrzymywania ograniczenia w korzystaniu z ryczałtu od dochodów spółek przez spółki prowadzące działalność podobną do działalności dozwolonej dla fundacji rodzinnych. Stąd wszelkie ograniczenia w tym względzie wobec spółek kapitałowych powinny zostać usunięte z ustawy podatkowej.

W związku z wdrożeniem instytucji fundacji rodzinnej w Polsce nie znajduje też uzasadnienia utrzymywanie szerokiego wyłączenia możliwości posiadania przez osobę fizyczną jednocześnie udziałów w spółce opodatkowanej ryczałtem od dochodów spółek oraz praw majątkowych związanych z prawem do otrzymania świadczenia jako założyciel (fundator) lub beneficjent fundacji rodzinnej. Oznacza to bowiem konieczność podjęcia przez podatnika decyzji – albo fundacja rodzinna, albo spółka na ryczałcie od dochodów spółek.

Trudno znaleźć uzasadnienie, dlaczego system podatkowy miałby obecnie stawiać podatników przed takim wyborem. Transparentna (płaska) struktura korporacyjna i brak zaangażowania w zagraniczne fundacje, trusty czy instytucje podobnego typu czyniły przedsiębiorcę „zaufanym podatnikiem” z perspektywy ustawodawcy podatkowego, który był w konsekwencji uprawniony do opodatkowania dochodów szczególnie korzystnym ryczałtem od dochodów spółek. Z powodu wdrożenia do polskiego porządku prawnego instytucji fundacji rodzinnej, jako jednego ze standardowych wehikułów prowadzenia działalności, straciło rację bytu stojące u źródeł ww. wyłączenia założenie, że podatnik otrzymujący świadczenia jako założyciel (fundator) lub beneficjent fundacji

rodzinnej (z uwagi na jej położenie, do 2023 r., jedynie poza granicami Polski) traci w oczach ustawodawcy przymiot podatnika „zaufanego”. Efektem dalszego utrzymywania ww. warunku jest nieuzasadnione (dyskryminacyjne) rozróżnienie sytuacji podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji gospodarczej, które wymaga usunięcia z systemu prawnego.

4.2. Szczegółowe zasady opodatkowania fundacji rodzinnej i jej beneficjentów

4.2.1. Opodatkowanie fundacji rodzinnej

Fundacja rodzinna została objęta zakresem ustawy z dnia 15 lutego 1992 r., a jednocześnie została podmiotowo zwolniona z podatku dochodowego od osób prawnych. Takie zwolnienie dotyczy przede wszystkim Skarbu Państwa oraz różnych podmiotów publicznych, a także funduszy inwestycyjnych otwartych i podobnych³¹.

Umieszczenie fundacji rodzinnej wśród podmiotów zwolnionych z podatku dochodowego od osób prawnych jest jednak dalece mylące, ponieważ zwolnienie to nie ma zastosowania do działań fundacji rodzinnych wykraczających poza dozwolony katalog działań, jak również nie dotyczy przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio świadczenia lub mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej³². Podatek dochodowy od przekazanego lub postawionego do dyspozycji świadczenia lub mienia wynosi 15% podstawy opodatkowania, czyli przychodu odpowiadającego wartości tego świadczenia lub mienia. W przypadku rozwiązania fundacji rodzinnej przychód odpowiadający wartości mienia pomniejsza się o wartość podatkową mienia wniesionego przez fundatora lub fundatorów. Przez wartość podatkową mienia rozumie się wartość niezaliczoną uprzednio w jakiegokolwiek formie do kosztów uzyskania przychodów, jaka zostałaby przyjęta przez fundatora za taki koszt, gdyby składnik ten został przez niego odpłatnie zbyty bezpośrednio przed wniesieniem go do fundacji rodzinnej, nie wyższą od wartości rynkowej tego mienia. Konstrukcja ustalenia przychodu odpowiadającego go wartości mienia pomniejszonego o wartość podatkową aktywów pozwala na uwzględnienie kosztów nabycia aktywów przez fundatora, a tym samym uniknięcie konieczności opodatkowania majątku zamiast rzeczywistego dochodu. Podatek płatny jest do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym świadczenie lub mienie zostały przekazane lub postawione do dyspozycji.

W zakresie, w jakim fundacja rodzinna będzie prowadziła działalność gospodarczą wykraczającą poza dozwolony zakres, nie będzie ona zwolniona z podatku dochodowego od osób prawnych, a więc zostanie opodatkowana na zasadach ogólnych, z tym zastrzeżeniem, że stawka podatkowa będzie wynosić 25%. Wyłączenie opodatkowania wypłat dokonywanych przez fundację ma w tym wypadku przeciwdziałać podwójnemu opodatkowaniu uzyskiwanych dochodów – raz w momencie ich uzyskania, a po raz drugi w momencie ich wypłaty.

Wątpliwości budzi kwestia, czy fundacja rodzinna będzie mogła, z naruszeniem dozwolonego zakresu działania, funkcjonować w obrocie gospodarczym. Jeśli jedyną sankcją za tego typu działanie miałyby być opodatkowanie uzyskiwanych

dochodów według zasad ogólnych, ale z nieco wyższą stawką podatkową, to biorąc pod uwagę możliwość zwolnienia z podatku dochodowego od osób fizycznych świadczeń wypłacanych beneficjentom z najbliższej rodziny fundatora, łączne opodatkowanie wciąż pozostaje względnie atrakcyjne (w porównaniu z prowadzeniem działalności przez spółkę kapitałową). Co ważne, w przypadku stosowania zasad ogólnych opodatkowania dochodów nie będzie możliwe korzystanie z preferencji podatkowych dostępnych dla pozostałych podatników CIT.

Niezależnie od tego, czy fundacja rodzinna jest zwolniona z opodatkowania na bieżąco, czy opodatkowana na zasadach ogólnych, będzie zobowiązana płacić tzw. minimalny podatek od przychodów z budynków. Przepis ten dodano na etapie prac legislacyjnych w ramach komisji sejmowej, w związku z czym nie są znane motywy ustawodawcy wprowadzenia takiego obowiązku (podatnicy opodatkowani ryczałtem od dochodów spółek nie podlegają także takiemu opodatkowaniu). Jednym z głównych obszarów działania fundacji rodzinnych będzie wynajem nieruchomości. Podatek minimalny od nieruchomości komercyjnych będzie zatem stanowić dla fundacji rodzinnej obciążenie płynnościowe, gdyż fundacja z reguły nie będzie miała możliwości potrącenia kwoty podatku minimalnego z zaliczek na podatek dochodowy czy należny podatek w rozliczeniu rocznym. Pewna kwota będzie musiała pozostawać na rachunku bieżącym fundacji z przeznaczeniem na opłacanie podatku od nieruchomości komercyjnych, zamiast powiększać inwestycje fundacji. Kwota zapłaconego podatku będzie z reguły zwracana zgodnie z art. 24b ust. 15 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. na wniosek podatnika, aby ponownie zostać wpłacona przez fundację w kolejnych latach.

4.2.2. Opodatkowanie beneficjentów fundacji rodzinnej

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2022 r. podatki od spadków i darowizn nie będzie podlegał nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych będących przedmiotem świadczenia fundacji rodzinnej oraz stanowiących mienie otrzymane w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej. Wyłączenie z opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn beneficjentów fundacji rodzinnej jest związane z decyzją ustawodawcy o opodatkowaniu tych przysporzeń podatkiem dochodowym.

Świadczenia spełniane przez fundację rodzinną na rzecz beneficjentów lub postawione do dyspozycji mienie wynikające z jej rozwiązania będą opodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych jako pochodzące z tzw. innych źródeł. Przychody będą opodatkowane według stawki 15%. Co istotne, jest to zryczałtowane opodatkowanie uzyskiwanych przez beneficjenta przychodów, tj. bez możliwości uwzględnienia jakichkolwiek kosztów uzyskania przychodów³³. Taki mechanizm opodatkowania przychodów wyłącza zjawisko kumulacji dochodów w ramach źródeł uzyskania przychodów. W konsekwencji, niezależnie od kwoty uzyskanych przez beneficjenta świadczeń, stawka podatkowa pozostanie ta sama. Ma to szczególne znaczenie dla beneficjentów, ponieważ świadczenia, nierzadko kumulowane przez wiele lat, mogą znacznie przekroczyć próg skali podatkowej.

Płatnikiem podatku, zobowiązanym do obliczenia, pobrania i wpłacenia podatku, jest zasadniczo fundacja rodzinna. Jeśli jednak przedmiotem świadczenia nie są pieniądze, to właśnie podatnik, a nie fundacja rodzinna, jest obowiązany wpłacić płatnikowi kwotę należnego zryczałtowanego podatku w terminie do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatnik otrzymał takie świadczenie lub mienie. Wpłatę dokonaną przez podatnika uznaje się za podatek pobrany przez płatnika.

Nawet jeśli pominięto konstrukcję pobrania podatku przez płatnika, który faktycznie podatku nie pobiera, tylko pełni funkcję przekaziciela podatku, zobowiązanie podatnika do wpłaty podatku nawet w terminie zaledwie 10 dni od otrzymania majątku może budzić uzasadnione wątpliwości. Mowa jest bowiem tutaj zazwyczaj o znacznym majątku, kumulowanym przez lata i chronionym w ramach fundacji rodzinnej, a który w przypadku jego przekazania beneficjentowi prawdopodobnie musiałby być upłynniony w ciągu 10 dni, tak aby możliwe było zadośćuczynienie obowiązkowi podatkowemu. Przykładowo w przypadku przekazania beneficjentowi zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego o wartości 50 mln zł w dniu 31 lipca podatek w wysokości 7,5 mln zł byłby należny do dnia 10 sierpnia. O ile beneficjent nie posiada płynnych środków w tej kwocie, co w praktyce rzadko się dzieje, nie będzie w stanie wywiązać się z obowiązku podatkowego. Wobec tego doszukiwać się można tutaj pozafiskalnych celów ustawodawcy, takich jak zachęta do upłynnienia majątku przed jego przekazaniem beneficjentom lub impuls do przekazywania majątku jedynie członkom rodziny, korzystającym ze zwolnienia z podatku. Jeśli nie takie były cele ustawodawcy, wskazane byłoby, aby termin zapłaty podatku został określony inaczej, np. aby został odroczone do momentu zbycia otrzymanych świadczeń niepieniężnych.

Szerokie zastosowanie znajdzie z pewnością zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych, które będzie dotyczyć fundatora oraz beneficjentów fundacji rodzinnej z kręgu jego najbliższej rodziny. W przypadku gdy majątek fundacji nie pochodzi jedynie od jednego fundatora, zwolnienie znajdzie zastosowanie w odpowiedniej proporcji. Zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych świadczeń przekazywanych najbliższej rodzinie fundatora ma wyrażać intencję ustawodawcy, aby skutki podatkowe przekazania przez fundatora majątku fundacji i dalej beneficjentom, były podobne, jak gdyby majątek był przekazany beneficjentom bezpośrednio w drodze spadkobrania. W tym celu przyjęto właśnie zasadę neutralności (nieopodatkowania) wkładów do fundacji rodzinnej oraz zwolnienie świadczeń dla beneficjentów, którzy byliby zwolnieni z podatku od spadków i darowizn w przypadku dziedziczenia czy otrzymania darowizny od fundatora. W tym kontekście trudno jednak znaleźć uzasadnienie dla zastosowania modelu opodatkowania dochodów gromadzonych przez fundację jedynie w momencie wypłaty zysków, skoro takie rozwiązanie nie jest dostępne dla fundatora jako osoby fizycznej. Przekazanie majątku do fundacji rodzinnej będzie więc rodziło zasadniczo korzyści podatkowe w postaci odroczenia opodatkowania dochodów oraz zmniejszenia wysokości podatku do 15%, a także redukcji potencjalnych obowiązków w zakresie składki na ubezpieczenie zdrowotne.

5. PORÓWNANIE MECHANIZMÓW OPODATKOWANIA FIRM RODZINNYCH – SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ I FUNDACJA RODZINNA

Fundacje rodzinne mają potencjał do tego, by służyć jako atrakcyjny wehikuł przeznaczony do prowadzenia działalności inwestycyjnej, względnie działalności gospodarczej w Polsce. Ze względu na wymagania regulacyjne i charakter instytucji fundacja rodzinna może być *sui generis* alternatywą dla spółek kapitałowych. Warto jest więc porównać efektywne obciążenia podatkowe przewidziane na poziomie wehikułu inwestycyjnego oraz udziałowców – beneficjentów. Porównanie będzie dotyczyć spółek kapitałowych, które są opodatkowane zgodnie z klasycznymi zasadami opodatkowania dochodów lub ryczałtem od dochodów spółek. W ramach klasycznych zasad opodatkowania wskazane jest uwzględnienie efektu zastosowania rachunku inwestycyjnego.

Porównanie zasad opodatkowania prowadzi do wniosku, że fundacja rodzinna będzie najkorzystniejszą formą opodatkowania działalności gospodarczej z perspektywy dwóch poziomów opodatkowania, w przypadku gdy beneficjentem jest sam fundator lub osoba z kręgu najbliższej rodziny fundatora. Wniosek ten dotyczy sytuacji, w której fundacja rodzinna prowadzi działalność w zakresie dozwolonym przez ustawę. W przypadku prowadzenia przez fundację rodzinną działalności gospodarczej poza dozwolonym przez ustawę zakresem, fundacja będzie mniej korzystnym wyborem pod względem podatkowym niż ryczałt od dochodów spółek czy prowadzenie działalności przez spółkę z wykorzystaniem rezerwy inwestycyjnej lub innych ulg podatkowych. Fundacja rodzinna będzie jednak wciąż atrakcyjniejsza niż spółka kapitałowa, która nie korzysta z preferencji podatkowych, niezależnie od tego, czy posiada status małego podatnika, czy nie. Wniosek ten dotyczy tylko sytuacji, w której beneficjent korzysta ze zwolnienia z opodatkowania. Jeśli tak nie będzie, fundacja rodzinna, której działalność wykracza poza dozwolony

zakres, ze względu na wyższą stawkę opodatkowania bieżących zysków i opodatkowanie beneficjentów będzie najmniej korzystną formą opodatkowania.

W przypadku świadczeń otrzymywanych z fundacji rodzinnej przez podmioty spoza kręgu najbliższej rodziny opodatkowanie w sensie ekonomicznym następuje podwójnie – podatek obciąża w równej części fundację i beneficjenta. Choć nie jest to jasne w świetle ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r., wydaje się, że świadczenia wypłacane beneficjentom nie podlegają obniżeniu o zapłacony CIT. Podobne rozwiązanie jest stosowane w ryczałcie od dochodów spółek. Jest to jednak podejście odmienne od klasycznych zasad opodatkowania, gdzie dochód osiągnięty na poziomie spółki jest opodatkowany CIT, a następnie na drugim etapie pozostałe środki po opodatkowaniu CIT (netto) stanowią podstawę opodatkowania dywidend podatkiem właściwym dla wspólnika/beneficjenta.

W przypadku fundacji, której działalność wykracza poza dozwolony zakres, opodatkowanie następuje na zasadach ogólnych, także więc do wypłaty świadczeń beneficjentom niekorzystającym ze zwolnienia zostanie zastosowany procent składany. Łączne opodatkowanie wyniesie zatem 36,25% i będzie to zdecydowanie najmniej korzystny rezultat z analizowanych przykładów.

Fundacja rodzinna, której beneficjentami są osoby zwolnione z opodatkowania, będzie natomiast korzystniejszym wehikułem od spółki, niezależnie od tego, czy wybrała ona zasady klasyczne, czy też ryczałt od dochodów spółek. W przypadku prowadzenia działalności dozwolonej przez ustawę fundacja rodzinna nie zapłaci podatku od bieżących zysków, a jedynie 15% od wypłacanych świadczeń; zobowiązanie podatkowe nie powstanie natomiast po stronie beneficjentów. Tak niskiego opodatkowania nie daje zasadniczo żadna inna forma opodatkowania (z wyjątkiem efektów zastosowania specyficznej inżynierii podatkowej do zbudowania korzystnych podatkowo relacji między spółką kapitałową a wspólnikiem).

Tabela 1. Porównanie obciążeń podatkowych

	Fundacja rodzinna (działalność w dozwolonym zakresie)	Fundacja rodzinna (działalność poza dozwolonym zakresem)	Spółka kapitałowa (klasyczny CIT)	Spółka kapitałowa (rezerwa inwestycyjna)	Spółka kapitałowa (ryczałt od dochodów spółek)
Opodatkowanie CIT na bieżąco	brak	25%	9%/19%	brak	brak
Opodatkowanie CIT przy wypłacie zysków	15%	brak	brak	9%/19%	10%/20%
Opodatkowanie PIT*	15%/zwolnienie	15%/zwolnienie	19% (opodatkowanie dywidend)	19% (opodatkowanie dywidend)	10%/5% (opodatkowanie dywidend po odliczeniach)
Łączne opodatkowanie dochodu na poziomie CIT i PIT					
Beneficjent z kręgu osób bliskich	15%	25%	26,29%/34,39%	26,29%/34,39%	20%/25%
Beneficjent spoza kręgu osób bliskich	30%**	36,25%			
* PIT – ang. <i>personal income tax</i> (podatek dochodowy od osób fizycznych).					
**Z zastrzeżeniami przedstawionymi wcześniej w artykule.					

Źródło: opracowanie własne.

5.1. Przykład I

Inwestor wynajmuje powierzchnie biurowe. Roczny przychód z tytułu wynajmowania powierzchni biurowych wynosi 1,5 mln zł, a koszty wynoszą 500,0 tys. zł. Dochód to 1,0 mln zł rocznie. Inwestor rozważa różne formy opodatkowania, w szczególności spółkę kapitałową oraz fundację rodzinną. Cały zysk po opodatkowaniu na poziomie spółki czy fundacji zostałby wypłacony w formie dywidendy lub świadczenia dla beneficjenta. Spółka ma status małego podatnika CIT.

W przypadku wyboru spółki kapitałowej inwestor zapłaci 90,0 tys. zł CIT oraz 172,9 tys. zł PIT, czyli łącznie 262,9 tys. zł podatku. Spółka może wybrać ryczałt od dochodów spółek. W takiej sytuacji opodatkowanie na bieżąco nie wystąpi, a łączne opodatkowanie w razie wypłaty zysków wyniesie 20%, czyli 200,0 tys. zł.

W przypadku wyboru fundacji rodzinnej inwestor nie zapłaci podatku dochodowego na bieżąco. Decyzja o wypłacie zysków spowoduje konieczność zapłacenia 15% podatku dochodowego, tj. 150,0 tys. zł. Jeśli beneficjentem jest osoba zwolniona z PIT, 150,0 tys. zł będzie stanowił całość obciążeń podatkowych inwestycji. Jeśli beneficjent nie jest zwolniony z PIT, zapłaci dodatkowe 150,0 tys. zł podatku. Łączne obciążenie podatkowe wyniesie zatem 300,0 tys. zł. Będzie więc ono większe niż w przypadku inwestycji przez spółkę kapitałową.

Z powyższego porównania wynika, że fundacja rodzinna będzie najkorzystniejszą pod względem podatkowym formą organizacyjnoprawną prowadzenia wskazanej inwestycji. Zapewnia nie tylko odroczenie momentu opodatkowania, ale również niezwykle korzystne łączne obciążenie podatkowe fundacji i beneficjentów. W podanym przykładzie nie byłoby także korzystniejsze opodatkowanie dochodów z najmu w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej ani najmu prywatnego.

5.2. Przykład II

Przedsiębiorca chce zainwestować 9,0 mln zł w produkcję świeczek. W związku z inwestycją spodziewa się rocznie 10,0 mln zł przychodów oraz 9,0 mln zł kosztów. Rozważa różne formy prowadzenia działalności, analizuje je pod względem obciążeń podatkowych.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością będzie opodatkowana stawką CIT 19%. Podatek od dochodu w wysokości 1,0 mln zł wyniesie 190,0 tys. zł. Jeśli zostaną wypłacone zyski po opodatkowaniu w wysokości 810,0 tys. zł, podatek od dochodów osób fizycznych wyniesie 153,9 tys. złotych. Łączne opodatkowanie to 343,9 tys. zł. W celu złagodzenia obciążeń fiskalnych w ramach klasycznych zasad opodatkowania przedsiębiorca może skorzystać z możliwości przekazania środków inwestycyjnych na wyodrębniony rachunek inwestycyjny. Jeśli przekaże na rachunek inwestycyjny 1,0 mln zł, spółka nie zapłaci CIT w danym roku podatkowym³⁴. W przypadku wypłaty zysków otrzymane dywidendy zostaną opodatkowane według stawki PIT 19%. Obniżenie dochodu do opodatkowania w danym roku podatkowym za pomocą rachunku inwestycyjnego przełoży się na brak odpisów amortyzacyjnych w przyszłości, a w konsekwencji większy dochód w kolejnych latach.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może także wybrać ryczałt od dochodów spółek, o ile spełnia warunki, aby z tego rozwiązania korzystać. W tym przypadku uzyskiwane na bieżąco dochody pozostaną nieopodatkowane. Podatek wystąpi dopiero w momencie wypłaty zysków. Podatek wyniesie 250,0 tys. zł³⁵. Opodatkowanie będzie więc zdecydowanie niższe niż w przypadku klasycznych reguł opodatkowania.

Wreszcie przedsiębiorca rozważa nową formę prowadzenia działalności gospodarczej, a więc fundację rodzinną. Fundacja rodzinna w zakresie działalności wykraczającej poza ustawowy katalog nie będzie korzystać ze zwolnienia z opodatkowania, ale będzie podlegać ogólnym zasadom opodatkowania. Opodatkowanie działalności bieżącej wyniesie więc 250,0 tys. zł. Wypłata świadczeń w kwocie 750,0 tys. zł może być zwolniona z opodatkowania (w przypadku beneficjentów należących do kręgu najbliższej rodziny fundatora), względnie opodatkowana według stawki 15% (w przypadku pozostałych beneficjentów). W pierwszym przypadku łączne obciążenie podatkowe będzie wynosić jedynie 250,0 tys. zł, a w drugim – 362,5 tys. zł.

Jeśli fundacja rodzinna będzie wypłacać świadczenia beneficjentom z kręgu najbliższej rodziny fundatora, będzie mniej korzystną formą prowadzenia biznesu pod względem podatkowym niż spółka opodatkowana ryczałtem od dochodów spółek, ale może być korzystniejsza od spółki opodatkowanej na zasadach ogólnych, która nie jest uprawniona do preferencji podatkowych.

6. PODSUMOWANIE

Estoński CIT w Polsce podlega ciągłej ewolucji, będącej efektem zmian natury ustawowej oraz sukcesywnego budowania dorobku interpretacyjnego. Zmiany poczynione w przepisach regulujących ryczałt od dochodów spółek, które wejdą w życie od dnia 1 stycznia 2023 r., ułatwią stosowanie regulacji i eliminują potencjalne wątpliwości i ryzyka. Ważną zmianą, która posłuży dalszemu rozpowszechnianiu mechanizmu estońskiego CIT w Polsce, jest przyjęcie przez ustawodawcę unikatowego modelu opodatkowania fundacji rodzinnych, opartego na estońskiej zasadzie opodatkowania zysków w momencie ich dystrybucji. O ile trudno założyć, że instytucja ta szybko znajdzie powszechnie zastosowanie w praktyce obrotu, o tyle posiada ona istotne zalety podatkowe w porównaniu do funkcjonujących już form organizacyjnoprawnych prowadzenia działalności gospodarczej lub inwestycyjnej i dostępnych form opodatkowania. W przypadku prowadzenia przez fundację rodzinną działalności w dozwolonym zakresie, czyli działalności ukierunkowanej na gromadzenie dochodów pasywnych, opodatkowanie na bieżąco nie wystąpi. Pojawi się dopiero w momencie wypłaty świadczeń beneficjentom, i to w niskiej wysokości, bo jedynie 15%. W przypadku beneficjentów należących do kręgu najbliższej rodziny fundatora wystąpi zwolnienie z opodatkowania otrzymanych przez nich świadczeń. Łączne obciążenie podatkowe na poziomie 15% wraz z zastosowaniem estońskiego mechanizmu odroczenia momentu opodatkowania dochodów fundacji do czasu wypłaty świadczeń sprawia, że będzie to bezkonkurencyjne narzędzie optymalizacji podatkowej.

Preferencyjny status, jakim ma się cieszyć fundacja rodzinna w systemie podatkowym, nie został przez projektodawcę wyjaśniony i umotywowany. Trudny jest również do uzasadnienia brak warunków pozwalających na skorzystanie z tak atrakcyjnego systemu opodatkowania oraz brak jakichkolwiek mechanizmów zabezpieczających efektywne opodatkowanie świadczeń wypłacanych przez fundację.

Podobnie otwarte pozostaje pytanie, dlaczego ustawodawca, skoro postanowił tak istotnie poszerzyć zastosowanie estońskiego CIT, zdecydował na korzyść odmiennego uregulowania pokrewnych mechanizmów ryczałtu od dochodów spółek oraz fundacji rodzinnych (osobliwa konstrukcja zwolnienia podmiotowego z podatku dochodowego fundacji i jednoczesnego opodatkowania wypłacanych świadczeń). W efekcie utrudnił bowiem interpretację i zmniejszył komfort korzystania z nowych przepisów przez podatników. O konieczności zwiększenia spójności między obiema estońskimi instytucjami świadczy również utrzymanie przez ustawodawcę wyłączenia możliwości posiadania przez osobę fizyczną jednocześnie udziałów w spółce opodatkowanej ryczałtem od dochodów spółek oraz praw majątkowych związanych z prawem do otrzymania świadczenia jako założyciel (fundator) lub beneficjent fundacji rodzinnej. W efekcie ustawodawca – możliwe, że nieintencjonalnie (zamiar taki nie wynika bowiem z uzasadnienia ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. i nie jest jasne *ratio legis*) – postawił obie uzupełniające się instytucje niejako w kontrze do siebie, a przez to wymusił na podatniku podjęcie decyzji – albo fundacja rodzinna, albo spółka na ryczałcie od dochodów spółek.

Jakkolwiek można mieć uzasadnione wątpliwości co do spójności działań ustawodawcy, wdrożenie do polskiego porządku prawnego instytucji fundacji rodzinnej stanowi odważny krok w kierunku bezwarunkowego i prostego w obsłudze modelu opodatkowania opartego na mechanizmie znanym z Estonii. Krótkoterminowo stanowi ono pilotaż, którego dalszy etap powinien przewidywać usunięcie ograniczeń w stosowaniu ryczałtu od dochodów spółek oraz złagodzenie warunków wejścia w ten sposób opodatkowania, tak aby opcja opodatkowania w modelu estońskim, w obu jej odsłonach (ryczałt od dochodów spółek i fundacja rodzinna), była szeroko i równo dostępna dla wszystkich chętnych.

Przypisy

- 1 Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 2587, dalej: ustawa z dnia 15 lutego 1992 r.
- 2 J.E. Meade, *The Structure and Reform of Direct Taxation*, London 1978.
- 3 P. Domaszczyńska, A. Łożykowski, J. Sarnowski, *Estoński CIT dla Polski. Potencjał, model wdrożenia i oczekiwane efekty*, Warszawa 2020.
- 4 CIT – ang. *corporate income tax* (podatek dochodowy od osób prawnych).
- 5 Ustawa z dnia 28 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2122. Więcej na ten temat w: A. Łożykowski, J. Sarnowski, *Estoński CIT w Polsce, czyli ryczałt od dochodów spółek kapitałowych jako propozycja podatku od zysków dystrybuowanych w polskim systemie podatkowym*, „Przegląd Podatkowy” 2020, nr 10, s. 18-26; A. Łożykowski, J. Sarnowski, *Estoński CIT w Polsce – fakty i mity*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2020, nr 8, s. 13-20.
- 6 Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2105. Więcej na ten temat w: A. Łożykowski, J. Sarnowski, *Estoński CIT 2.0, czyli drugi krok w kierunku pełnego systemu estońskiego w Polsce*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2021, nr 9, s. 87-93.
- 7 Monday News, *Estoński CIT wystrzelił. To już prawdziwy boom*, 7 listopada 2022 r., <https://businessinsider.com.pl/firmy/podatki/firmy-wybieraja-estonski-cit-to-prawdziwy-boom-dane/yc2ncvt>, dostęp: 19.12.2022.
- 8 Art. 18d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 9 Art. 24d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 10 Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji, tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 1752 ze zm.
- 11 Ustawa z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej, druk sejmowy nr 2798, tekst ustawy przekazany do Senatu zgodnie z art. 52 regulaminu Sejmu: https://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/2798_u.htm, dostęp: 19.12.2022, dalej: ustawa z dnia 14 grudnia 2022 r.
- 12 Dz.U. poz. 2180, dalej: ustawa z dnia 7 października 2022 r.
- 13 Art. 16 ust. 1 pkt 51 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 14 Art. 86a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 931 ze zm.
- 15 Art. 28m ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 16 Nie przekonują w tym zakresie wywody przedstawione w uzasadnieniu ustawy, zgodnie z którymi proporcja 50% powinna być stosowana także do wydatków niezwiązanych z działalnością gospodarczą. Zob. uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 2544, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/DDB3C99907D9F5DBC12588A900268C46/%24File/2544-uzas.DOCX>, s. 29-30, dostęp: 19.12.2022.
- 17 Art. 28m ust. 4a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 18 Art. 16 ust. 1 pkt 51 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 19 Art. 28j ust. 5 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 20 Art. 7aa ust. 5 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 21 Art. 7aa ust. 9 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 22 Art. 28j ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 23 Art. 28j ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 24 Tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 1360. Zob. interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (Dyrektora KIS) z dnia 26 października 2022 r., 0114-KDIP2-1.4010.48.2022.2.MW, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/515290>, dostęp: 19.12.2022.
- 25 Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 21 października 2022 r., 0111-KDIB1-2.4010.519.2022.1.AK, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/514351>, dostęp: 19.12.2022.
- 26 Art. 28j ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- 27 M. Guzeki, *Rozdział 17. Estoński CIT – próba oceny regulacji*, w: M. Guzeki in., *Estoński CIT w praktyce*, Warszawa 2022.
- 28 Zob. np.:
 - 1) interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 21 listopada 2022 r., 0111-KDIB1-2.4010.647.2022.1.AW, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/518255>, dostęp: 19.12.2022,
 - 2) interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 1 grudnia 2022 r., 0111-KDIB1-1.4010.683.2022.1.BS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/520362>, dostęp: 19.12.2022,
 - 3) oraz przywołane wcześniej interpretacje indywidualne.
- 29 Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o fundacjach rodzinnych, druk sejmowy nr 2798, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/17118C9A9F6DE247C125890500329D3E/%24File/2798-uzas.docx>, dostęp: 19.12.2022.
- 30 Zwolnienie z podatku od spadków i darowizn dotyczy małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwa, ojczyma i macochy – patrz art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1043 ze zm.
- 31 Co warto zauważyć, z katalogu zwolnień podmiotowych usunięto w 2017 r. fundusze inwestycyjne zamknięte, w szczególności fundusze inwestycyjne zamknięte aktywne niepublicznych. Zmianę tę motywowano obawami o unikanie opodatkowania i międzynarodowy transfer zysków. Fundusze te mają podobny charakter co fundacje rodzinne. Zgodnie z art. 145-147 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 1523 ze zm.) fundusze inwestycyjne zamknięte mogą lokować aktywa w szczególności w

papiery wartościowe, wierzytelności, udziały w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w tym w spółkach z siedzibą za granicą, waluty, instrumenty pochodne, instrumenty rynku pieniężnego oraz nieruchomości. Pomimo więc różnic w opodatkowaniu fundacji rodzinnych i funduszy inwestycyjnych zamkniętych przed 2017 r. powstaje pytanie o spójność działania ustawodawcy, który wprowadza do katalogu podmiotów zwolnionych z CIT fundację rodzinną – instytucję bardzo podobną do niedawno usuniętego z tego katalogu funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

- ³² Podatnik opodatkowany ryczałtem od dochodów spółek nie jest zwolniony z podatku dochodowego – zgodnie z art. 28h ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. nie podlega po prostu opodatkowaniu na zasadach ogólnych CIT, jego dochód bowiem jest opodatkowany, ale na innych zasadach, w momencie jego wypłaty. Fundacja jest natomiast zwolniona z opodatkowania dochodu i jednocześnie ten sam dochód jest opodatkowany w momencie jego wypłaty na odrębnych zasadach. Tak jak w przypadku wyłączenia ze zwolnienia dochodu związanego z działalnością gospodarczą wykraczającą poza dozwolony zakres działania fundacji rodzinnej zastosowaną konstrukcją prawną można zrozumieć – zwolnienie zostało ograniczone jedynie do określonych kategorii dochodów. Jednoczesne zwolnienie i opodatkowanie tych samych dochodów, tyle że uwidoczonych w innej postaci i momencie, może jednak budzić wątpliwości. Przykładowo fundacja rodzinna uzyskuje czynsz o wysokości 100 tys. zł, który jest zwolniony z opodatkowania, i następnie wypłaca te 100 tys. zł beneficjentom jako świadczenie z fundacji. Dochód uzyskany przez fundację jest opodatkowany w momencie wypłaty świadczenia, mimo że został wcześniej zwolniony z opodatkowania w momencie jego uzyskania. Zgodnie z dodawanym przez ustawę z dnia 14 grudnia 2022 r. art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. zwolnienie z opodatkowania fundacji rodzinnej nie ma zastosowania do podatku od wypłacanych świadczeń, ale podatek ten wystąpi już po uzyskaniu zwolnienia. Aby nie dojść do absurdu, wydaje się więc, że zwolnienie fundacji rodzinnej należy traktować jako warunkowe – mające zastosowanie tak długo, jak nie zostaną dokonane wypłaty świadczeń, a jednocześnie samo opodatkowanie w przypadku spełnienia się warunku wypłaty świadczeń rządzić się będzie odmiennymi zasadami określonymi w dodanym art. 24q ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ³³ Ustawodawca nie przewidział możliwości pomniejszenia przychodu odpowiadającego wartości mienia o wartość podatkową mienia wniesionego przez fundatora lub fundatorów. Powoduje to rozbieżność między opodatkowaniem świadczeń na poziomie fundacji rodzinnej oraz beneficjenta. Podstawa opodatkowania będzie się więc różnić. Prawdopodobnie jest to niedopatrzenie ustawodawcy, które może być skorygowane w dalszym procesie legislacyjnym (autorzy uwzględniają stan prawny na dzień 15 grudnia 2022 r.).
- ³⁴ Z zastrzeżeniem zgodności z obowiązującym w danym momencie limitem pomocy *de minimis*.
- ³⁵ Jeśli spółka na wypłatę zysku powiększoną o podatek może przeznaczyć 1 mln zł, może wypłacić maksymalnie w zaokrągleniu 833 tys. zł, a resztę będzie stanowić należny CIT od tej wypłaty. Po zastosowaniu odpowiednich odliczeń PIT od wypłaconej dywidendy wyniesie około 42 tys. zł, a więc łączne opodatkowanie CIT i PIT wyniesie około 208 tys. zł.

Bibliografia

Literatura

- Domaszczyńska P., Łożykowski A., Sarnowski J., *Estoński CIT dla Polski. Potencjał, model wdrożenia i oczekiwane efekty*, Warszawa 2020.
- Guzek M., *Rozdział 17. Estoński CIT – próba oceny regulacji*, w: M. Guzek i in., *Estoński CIT w praktyce*, Warszawa 2022.
- Guzek M. i in., *Estoński CIT w praktyce*, Warszawa 2022.
- Łożykowski A., Sarnowski J., *Estoński CIT 2.0, czyli drugi krok w kierunku pełnego systemu estońskiego w Polsce*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2021, nr 9.

Łożykowski A., Sarnowski J., *Estoński CIT w Polsce, czyli ryczałt od dochodów spółek kapitałowych jako propozycja podatku od zysków dystrybuowanych w polskim systemie podatkowym*, „Przegląd Podatkowy” 2020, nr 10.

Łożykowski A., Sarnowski J., *Estoński CIT w Polsce – fakty i mity*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2020, nr 8.

Meade J. E., *The Structure and Reform of Direct Taxation*, London 1978.

Źródła internetowe

Monday News, *Estoński CIT wystrzelił. To już prawdziwy boom*, 7 listopada 2022 r., <https://businessinsider.com.pl/firmy/podatki/firmy-wyberajae-estonski-cit-to-prawdziwy-boom-dane/yc2ncvt>, dostęp: 19.12.2022.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2180.
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji, tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 1752 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 931 ze zm.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej, druk sejmowy nr 2798, tekst ustawy przekazany do Senatu zgodnie z art. 52 regulaminu Sejmu: https://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/2798_u.htm, dostęp: 19.12.2022.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 2587.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 1360.
- Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 1523 ze zm.
- Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1043.
- Ustawa z dnia 28 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2122.
- Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2105.

Interpretacje indywidualne

- Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 1 grudnia 2022 r., 0111-KDIB1-1.4010.683.2022.1.BS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/520362>, dostęp: 19.12.2022.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 21 listopada 2022 r., 0111-KDIB1-2.4010.647.2022.1.AW, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/518255>, dostęp: 19.12.2022.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 21 października 2022 r., 0111-KDIB1-2.4010.519.2022.1.AK, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/514351>, dostęp: 19.12.2022.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 26 października 2022 r., 0114-KDIP2-1.4010.48.2022.2.MW, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/515290>, dostęp: 19.12.2022.

Inne źródła

- Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o fundacjach rodzinnych, druk sejmowy nr 2798, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/17118C9A9F6DE247C125890500329D3E/%24File/2798-uzas.docx>, dostęp: 19.12.2022.
- Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 2544, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/DDB-3C99907D9F5DBC12588A900268C46/%24File/2544-uzas.DOCX>, dostęp: 19.12.2022.